

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Ульянова Галина Олексіївна, Ульянов Олексій Іванович СВОБОДА ТВОРЧОСТІ ТА ЇЇ ЗМІСТ	657
Бааджи Наталія Пилипівна РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК У ЦИФРОВОМУ МАРКЕТИНГУ	659
Галупова Лариса Ігорівна ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (НЕЙРОМЕРЕЖ) У ПРАВОВІЙ СФЕРІ	661
Ennan Ruslan LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EUROPEAN UNION	664
Кирилюк Алла Володимирівна ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕРНЕТ-ПРАВОВІДНОСИН	667
Кравченко Олександр Миколайович КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	670
Бугаєць Альона Сергіївна РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗАСОБАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ...	673
Височин Дмитро Олександрович ПАРАЛЕЛЬНИЙ ІМПОРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ	675
Hrytseniuk Vladyslav, Golovatyuk Ivan THE PROBLEM OF IDENTIFYING INTERNET USERS	676
Козир Олександр Олександрович ОСОБЛИВОСТІ КОРИСТУВАЦЬКОГО КОНТЕНТУ	678
Ларіонов Владислав Сергійович ПРАВОВА ОХОРОНА ТВОРІВ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	680
Шендрік Ірина Сергіївна ПРИРОДА ТА СУТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ОБ'ЄКТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ	683

СЕКЦІЯ 16. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

Подцерковний Олег Петрович ЩОДО НАГАЛЬНИХ КРОКІВ УСУНЕННЯ ОКРЕМИХ ПЕРЕШКОД ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ	685
Будурова Ганна Миколаївна НОВЕЛИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	687
Войнарівський Микола Миколайович ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПОЗИЧЕННЯ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ ПРИ ВДОСКОНАЛЕННІ АДМІНІСТРАТИВНО- ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ В УКРАЇНІ	690
Добровольська Володимира Володимирівна ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	692
Згама Антоніна Олександрівна ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ: ШЛЯХ ДО СПРАВЕДЛИВОГО ТА ЕФЕКТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ..	694
Квасніцька Ольга Олексіївна ДО ПИТАННЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОГО ПРАВА	696
Попелюк Вадим Павлович ЩОДО ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ДОСТУПНОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛА “Є-ОСЕЛЯ” НА ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ	699
Бабалунга Олесь Михайлович МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	701
Велєв Іван Іванович ЩОДО АДВОКАТСЬКОГО ГОНОРАРУ У ГОСПОДАРСЬКМУ ПРОЦЕСІ	703
Зарічанський Григорій Віталійович СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИПТОБІРЖ ТА ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТИ	705
Ковалевич Ігор Ігорович ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ	707
Кубрак Гліб Олегович МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МСБ В ДЕРЖАВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	709
Ляховецький Олександр Олександрович ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	712
Попович Павло Олександрович ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ПРИТРИМАННЯ ЯК ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД(В УМОВАХ ЕВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ)	714

дозволяє виокремити потенційні способи правового регулювання криптовалюти за аналогією до правового регулювання поширених фінансових інструментів.

Підсумовуючи вищезазначене слідє висновок, що при визначенні категорії криптовалюти звернення до всіх підходів сприятиме повноті правового регулювання криптовалюти, що є необхідним на даному етапі становлення правовідносин у сфері криптовалюти.

Список використаних джерел

1. Звіт FATF «Віртуальні валюти: основні визначення і потенційні ризики у сфері ПВД/ФТ» від 27.06.2014 – розділ «Home/Publications/MethodsandTrends/VirtualCurrencies: KeyDefinitionsandPotential AML/CFT Risks». URL: <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/virtual-currency-definitionsaml-cft-risk.html>

2. Желюк Т., Бречко О. Використання криптовалюти на ринку платежів: нові можливості для національних економік. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2016. № 3. С. 50–60.

3. Сословський В. Г., Косовський І. О. Ринок криптовалют як система. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2016. Вип. 2. С. 236–246. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2016_2_24P

4. Лубенець І. Огляд цифрових криптовалют. *Блог експертів про фінанси*. 2014. URL: http://www.prostoblog.com.ua/lichnye/byudzhet/obzor_tsifrovyyh_kriptoalyut

Ключові слова: криптовалюта, цифрові гроші, теоретичні підходи визначення криптовалюти, правове регулювання.

Keywords: cryptocurrency, digital money, theoretical approaches to defining cryptocurrency, legal regulation.

Кубрак Гліб Олегович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права та процесу*

МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МСБ В ДЕРЖАВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

З початком війни в Україні функціонування бізнесу зазнало значних змін – від закриття підприємств до пошуку нових ринків. Безпекові та економічні кризи створюють нові вимоги для збереження стійкості та розвитку малого та середнього бізнесу. Навіть в умовах війни, малі та середні підприємства стимулюють ділову активність, підтримують добробут підприємців та населення, і забезпечують стійкість соціально-економічної системи країни. Тому пошук нових шляхів підтримки розвитку бізнесу в умовах невизначеності є важливим завданням для національної економіки України.

Дослідження зарубіжних і вітчизняних вчених присвячені пошуку шляхів забезпечення комплексу взаємопов'язаних питань щодо соціальної спрямованості господарювання, соціальної відповідальності суб'єктів господарювання, інклюзивного розвитку бізнесу та взаємодії суб'єктів господарювання з інститутами громадянського суспільства. Серед авторів таких досліджень можна відзначити Д. Аджемоглу, Б. Гугінс, С. Дева, А. Карролл, Ф. Котлер, М. Крамер, Д. Маттен, Р. МакКоркодейл, А. Менден, Ф. Мірвіс, С. Мукерджі, Дж. Подеста, М. Портер, А. Рамасастрі, Дж. Робінсон, Ч. Саху, М. Фрідман, Р. Фріман, Н. Лі, М. Юнгк, В. Мамутов, В. Геєць, Е. Лібанова, В. Устименко, Р. Джабраїлов, В. Манзюк та інші.

Метою є теоретичне дослідження місця державної підтримки МСБ в державній економічній та правовій політиці України в сучасних умовах.

На сучасному етапі соціально-економічних перетворень в Україні, в умовах активізації процесів децентралізації державної влади, зростає потреба у формуванні ефективного механізму державного регулювання розвитку бізнесу з урахуванням галузевої аналітики.

Для забезпечення динамічної рівноваги розвитку регіонів необхідно визначити вплив змін галузевої структури виробництва на економіку загалом і врахувати ці питання при формуванні та реалізації регіональної політики. Це вимагає глибокого дослідження і переосмислення організаційних та економічних складових механізму регіональної промислової політики, а також уточнення функцій та напрямків дій основних інституцій, що впливають на регулювання держави.

В Україні під терміном «державна підтримка малого бізнесу» розуміють будь-які заходи, які держава приймає в інтересах суб'єктів господарювання, що надають їм прямі або приховані переваги. Державна підтримка малого бізнесу здійснюється в рамках реалізації регіональних і місцевих програм відповідно до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 року [1].

З метою підтримки економіки та ведення бізнесу в умовах війни уряд України вніс ряд змін і доповнень до законодавства, яке регулює трудові відносини, ведення підприємницької діяльності, державну податкову політику тощо. Розглянемо зміни в податковій політиці країни. Запроваджено нові підстави для єдиного податку та нові ставки. З 1 квітня 2022 року до припинення або скасування воєнного чи надзвичайного стану в Україні платники єдиного податку третьої категорії можуть бути фізичні особи – підприємці та юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-яких організаційно-правових форм. Вони не обмежені розміром доходів і кількістю зайнятих. Ставка єдиного податку для третьої групи платників єдиного податку становить 2% від доходу. Ставка податку 2% від відповідного доходу передбачає, що ПДВ включається до складу єдиного податку.

У період війни держава готує зміни в законодавстві, щоб підтримати малі та середні підприємства та покращити економіку України. Уряд спрощує процедури оподаткування для суб'єктів господарювання під час воєнного стану.

Також запропоновано ряд програм для підтримки та відродження вітчизняного підприємництва. Одна з таких програм – релокація українських виробництв. Ця програма, запущена Міністерством економіки України з середини березня 2022 року, спрямована на підприємства, які знаходяться в зонах або на територіях конфлікту або під загрозою конфлікту. Пріоритет надається стратегічним підприємствам та тим, що виробляють товари першої необхідності. Переїзд відбувається в безпечну зону України, а транспортування здійснюється безкоштовно АТ «Укрзалізницею» та «Укрпоштою». Для підприємств, які можуть самостійно транспортувати техніку, надається допомога з логістики [2].

ЄРобота – це грантова програма, яка надає підтримку бізнесу від уряду. Нова грантова програма була запущена в кінці червня з метою створення власного бізнесу, розвитку малого та середнього підприємництва, а також отримання освіти.

Кабінет Міністрів розширив програму кредитування «5–7–9%» 2 березня 2022 року з метою підтримки сільськогосподарських виробників та активізації підприємницької діяльності під час воєнного стану. Згідно з програмою, сума кредиту може становити до 60 млн. грн. з процентною ставкою 0% протягом періоду воєнного стану та місяця після його завершення. Після цього періоду і до закінчення строку кредиту, ставка складатиме 5% [3].

Серед найпоширеніших проблем малих і середніх підприємств на початку тотальної війни і сьогодні – збій логістичних ланцюжків:

- порушення налагодженої кооперації між підприємствами в процесі виробництва товарів і послуг;
- порушення традиційних відносин між підприємцями та постачальниками;
- проблеми, пов'язані з транспортуванням товарів всередині країни та ввезенням товарів з-за кордону.

Різні аспекти логістики оновлюються по-різному. Згодом бар'єри у внутрішньому транспорті послабилися, підприємці набули досвіду імпорту іноземних товарів в Україну. Поступово відновлюються економічні зв'язки, які були побудовані за роки незалежності [4].

Мабуть, найбільшою та найпоширенішою проблемою для МСБ є інфляція та її наслідки. Об'єктивним наслідком цього процесу є зменшення прибутку компанії. Тому можливість залучення оборотних коштів є дуже актуальною темою для підприємців. У зв'язку з актуальністю проблеми оборотного капіталу функціонування державних грантових програм та надання кредитів вимагає регулярного внутрішнього моніторингу, оцінки проблем під час їх виконання та можливостей зробити ці програми все більш доступними для споживачів [4].

Ініціативи уряду щодо зменшення регуляторного навантаження та спрощення оподаткування для окремих груп ФОПів є позитивними для забезпечення функціонування українського бізнесу. Це допомогло малим підприємствам зберегти більше обігових коштів у найважчі часи.

Важливим чинником зміцнення економічної стабільності країни є активізація ділової активності, що в довгостроковій перспективі призведе до спроможності ефективно протистояти зовнішнім загрозам і тим самим забезпечувати економічну безпеку [5].

Поточні реалії бізнесу, такі як зрив, переїзд, пошук і відновлення роботи в новому регіональному сегменті ринку та пошук можливостей сплачувати податки, виплачувати заробітну плату, працювати волонтером і отримувати дохід для саморозвитку. Бо саме приватна особа сьогодні демонструє неймовірну стійкість, адаптивність та наполегливість щодо оновлення та стабільності власної діяльності.

Підсумовуючи вищевикладене слід зазначити, що було проведено аналіз стану малого та середнього бізнесу в Україні під час довоєнного періоду, виявлено проблеми, які виникають у МСБ в умовах війни. Для забезпечення стійкості суб'єктів малого та середнього бізнесу, державна політика повинна бути спрямована на наступні аспекти: створення сприятливого середовища для розвитку малого і середнього підприємництва; розширення доступу малого і середнього підприємництва до фінансування; спрощення податкового адміністрування для малого і середнього підприємництва; підвищення конкурентоспроможності та інноваційного потенціалу малого і середнього підприємництва; посилення спроможності та підтримка МСБ у переході до сталості та цифровізації.

У розвитку економіки України ключову роль повинен відігравати розвиток малого та середнього бізнесу, оскільки це є основним шляхом до становлення ринково-інноваційної економіки. Крім того, важливою є швидка реакція цього сектору на постійно змінний попит, здатність вловлювати нові потреби та негайно мобілізувати ресурси. Для досягнення цих цілей необхідно створити ефективний механізм взаємодії між бізнесом і державою.

Список використаних джерел

1. Karpenko L., Izha M., Rachynskyi A. Structural and Wave Analysis Energy Policy of Ukraine in the Context of European Integration. *Proceedings of the 5th International Conference on European Integration Ostrava* : VSB-Technical University of Ostrava, 2020. P. 391–405. URL: ICEI-2020-Proceedings.pdf (vsb.cz)

2. Для підприємств. Фонд розвитку підприємництва. URL: <https://bdf.gov.ua/uk/dlya-pidpryemstv>

3. Зміни до державної програми «Доступні кредити 5–7–9%». *Українське право* . URL: <https://ukrainepravo.com/news/ukraine/zminy-do-derzhavnoyi-programy-dostupni-kredyty-5-7-9/>

4. Проблеми та потреби українських підприємств малого та середнього бізнесу в умовах війни. URL: <https://rpr.org.ua/news/problems-ta-potreby-ukrainskykh-pidpryemstv-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-umovakh-viyny/>

5. Коробка С. В. Особливості релокації малого підприємництва в умовах війни. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія : Економіка та управління. 2023. № 7. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-04-14/2023-7-04-14>

Ключові слова: державна підтримка, малий бізнес, середній бізнес, економічна політика, правова політика, бізнес, грант, кредит.

Keywords: state support, small business, medium business, economic policy, legal policy, business, grant, credit.

Ляховецький Олександр Олександрович
Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права і процесу

ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

Шлях України до Європейського Союзу передбачає адаптацію законодавства України до європейського.

Відповідно до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних) визначається стрімкий технологічний розвиток і глобалізація призводять до виникнення нових труднощів для захисту персональних даних. Масштаби збирання та спільного використання персональних даних суттєво зросли. Технології дозволяють як приватним компаніям, так і публічним органам користуватися персональними даними в безпрецедентних масштабах з метою реалізації своєї діяльності. Фізичні особи дедалі частіше надають доступ до персональної інформації для громадськості та в глобальному масштабі. Технології змінили як економіку, так і суспільне життя і повинні надалі стимулювати вільний рух персональних даних у межах Союзу та передавання їх до третіх країн і міжнародних організацій, забезпечуючи при цьому високий рівень захисту персональних даних [6].

Як зазначає О. С. Орлова «центральне місце в господарських відносинах, як і в будь-яких інших правовідносинах, наданосуб'єктам, які беруть у них участь. Саме від того, наскільки успішно та ефективно, з комерційної точки зору, функціонуватимуть суб'єкти підприємницької діяльності у сфері цифрової економіки, будуть залежати й економічні показники всієї держави. Проте питання правового стану суб'єктів цифрової економіки у сфері підприємництва є новими для правової науки» [5].

В. В. Козлов та Т. В. Томашевська визначають цифрову економіку – як «економіку, що базується на цифрових комп'ютерних технологіях. Інфокомунікаційний характер формування нового технологічного укладу і цифрової економіки обумовлює необхідність розробки адекватної цифровій реальності науково-методичного супроводу системи управління як в інфокомунікаціях і сполучених галузях діяльності, так і в національній цифровій економіці загалом» [4].

Нагальною проблемою сучасного господарського законодавства є відсутність чіткої регламентації цифрової економіки в законодавстві України. Це питання неможливо залишити без уваги в реаліях 2024 року, коли цифровізація стала частиною життя сучасного бізнесу. Цифровізація вже майже синонім ефективності в укладанні договорів. Негативним аспектом є підвищена зацікавленість недобросовісних осіб, які розуміються на зловживанні новітніми технологіями, тим самим завдають шкоду суспільству. Окремого правового регулювання